

Henry Ford

Henry Ford se narodil 30. července 1863 ve státě Michigan. V 16 letech odešel z domu do Detroitu a tam se vyučil zámečnickem. Pracoval ve firmě Westinghouse jako opravář parních strojů a poté v roce 1891 začal pracovat ve firmě Thomase Edisona. Zde se vypracoval až na pozici hlavního inženýra a přitom se zabýval experimenty s benzinovými motory. V roce 1896 pak sestrojil a otestoval svůj první automobil. S pomocí investorů v roce 1899 založil svoji první automobilovou firmu Detroit Automobile Company, která ale brzo zkrachovala. V roce 1903 založil spolu s dalšími společníky Ford Motor Company s počátečním kapitálem pouhých 28 000 dolarů a za první rok své existence dokázali vyrobit téměř 1 700 automobilů, které firmě přinesly slávu svými vítězstvími v mnohých automobilových závodech a pokořením rychlostních rekordů. V roce 1906 zavedl výrobu Ford N a v roce 1908 legendárního modelu T, které se prodávaly za pouhých 825 dolarů (dnes \$19 800, zhruba 490 000 Kč), čímž splnil svůj cíl, zajistit dostupnost automobilů i pro střední třídu. Po tomto úspěchu a nárůstu poptávky otevřel novou továrnu Highland Park, ve které byla zavedena jako jedna z prvních technologie pásové výroby, kterou navrhli samotní zaměstnanci FMC. Instalace byla dokončena v roce 1913 a v dalším roce bylo prodáno téměř čtvrt milionu aut značky Ford. S rostoucími zisky pak Ford nařídil zvýšit všem dělníkům denní mzdu o víc než dvojnásobek na 5 dolarů (\$120 dnes, téměř 3 000 Kč!). Tímto krokem si chtěl také zajistit, aby podnik měl stále zaměstnance namísto nádeníků. Kromě toho zavedl ještě svůj sociální program pro stálé zaměstnance, do kterého patřila podniková zdravotní péče, sportovní a kulturní vyžití, popřípadě speciální prémie. Tyto benefity ovšem mohli mít pouze zaměstnanci žijící počestným způsobem, takže v podniku bylo zavedeno ještě sociologické oddělení, které mělo dohlížet, jestli dělníci nejsou závislí na alkoholu či na hazardu.

Ford nebyl příznivcem odborů, protože v jeho očích byly příliš ovlivněny hrstkou lokálních šéfů, kteří, i když se snažili, napáchali více škod než užitku. Šéfové odboru usilovali o omezení produktivity jako prostředek k posílení zaměstnanosti. Ford se s touto filozofií neztotožňoval. Podle něj produktivita je nezbytná pro existenci ekonomické prosperity. Věřil, že modernizace a zvýšení produktivity by sice zapříčinilo úbytek některých pracovních míst, ale posílilo by ekonomiku a v důsledku toho by byl nárůst jiných pracovních míst, ať už ve stejné společnosti, městě, anebo i v jiných zemích. Podle něj šéfové odboru používali tzv. „perverzní stimul“ (anglicky perverse incentive) k rozdmýchání sociálně-ekonomické krize, aby si mohli udržet svá postavení a moc. Věřil, že je v nejlepším zájmu všech rozumně smýšlejících manažerů zajistit dobré pracovní podmínky a kvalitní péči pro své zaměstnance, protože díky tomu poroste i zisk jejich firmy. Pokud se stejně dobří manažeři, jako byl on sám, dokáží ubránit stávkám levicově i pravicově smýšlejících zaměstnanců, zmanipulovaných šéfů odborů, vytvoří se sociálně-ekonomický systém, v němž špatný management a odbory nebudou mít dostatečnou podporu a zaniknou.